



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 364/2026-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **obec Pružina**, Pružina 415, zastúpenej LEGAL POINT s.r.o., Nemocničná 979, Považská Bystrica, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/121/2024 zo 17. februára 2026 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnému súdu bola 8. mája 2026 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby bolo napadnuté rozhodnutie zrušené, vec vrátená na ďalšie konanie a aby jej bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia. Ústavná sťažnosť obsahuje aj návrh sťažovateľky na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu o jej ústavnej sťažnosti.

II.

Skutkové východiská

2. Žalobca – Pokoj v duši n. o. ako neverejný poskytovateľ sociálnej služby sa v konaní na Okresnom súde Trenčín (ďalej len „okresný súd“) domáhal voči sťažovateľke ako žalovanej zaplata 7 482,48 eur s príslušenstvom z titulu povinnosti obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku a zabezpečenie poskytovania sociálnej služby pre klientov žalobcu.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 80C/35/2023 zo 16. novembra 2023 žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5Co/38/2024 zo 14. augusta 2024 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

4. Hlavná argumentácia, pre ktorú okresný súd žalobu zamietol a krajský súd sa s ňou stotožnil, spočívala v tom, že jednotlivé odseky § 75 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) nemožno vykladať izolovane, ako to robí žalobca. Ak by povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby bez ďalšieho (t. j. aj bez potreby uzatvorenia písomnej zmluvy o poskytovaní finančného príspevku) vyplývala priamo zo zákona, zákonodarca by v ďalšom texte zákona nepodmieňoval poskytnutie tohto príspevku splnením podmienok ustanovených zákonom. Zákon o sociálnych službách v § 71 ods. 3 písm. a) jednoznačne podmieňuje financovanie sociálnych služieb poskytovaných neverejným poskytovateľom splnením podmienok ustanovených daným zákonom. Tieto podmienky sú uvedené v § 75 tohto zákona. Pokiaľ by súd pripustil argumentáciu žalobcu, podľa ktorej povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby vyplýva len z § 75 ods. 1 písm. a) bodu 2 v spojení s § 75 ods. 5 zákona o sociálnych službách, takáto argumentácia by viedla k tomu, že by postačovalo pre vznik povinnosti obce splniť podmienky zakotvené v týchto ustanoveniach zákona, a síce, že subjekt, ktorému by mala obec plniť, musí byť neverejný poskytovateľ sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a poskytuje napr. sociálnu službu v zariadení, ktorým je zariadenie pre seniorov [§ 75 ods. 1 písm. a) bod 2] a ktorý obci doručil zmluvy o poskytovaní sociálnej služby (§ 75 ods. 5). Takýto výklad však nie je správny, pretože, ako vyplýva z ďalších odsekov § 75 zákona o sociálnych službách, pre vznik povinnosti obce poskytnúť finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby je nevyhnutné, aby boli splnené i ďalšie podmienky, a síce, že subjekt poskytuje sociálnu službu vo verejnom záujme, že prijímateľ sociálnej služby, ktorú mu poskytuje neverejný poskytovateľ vo verejnom záujme, je na túto sociálnu službu odkázaný, že neverejný poskytovateľ sociálnej služby podá obci žiadosť o poskytnutie finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, a tiež existencia písomnej zmluvy o poskytovaní finančného príspevku medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby. Je teda potrebné, aby obec mala s neverejným poskytovateľom uzatvorenú aj zmluvu o poskytovaní finančného príspevku podľa § 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách. Bez uzatvorenia danej zmluvy o poskytovaní finančného príspevku nie je možné tento príspevok poskytnúť, pretože na okamih uzatvorenia danej zmluvy je dokonca naviazaný najskorší možný okamih začatia poskytovania tohto finančného príspevku (§ 75 ods. 14 prvá veta zákona o sociálnych službách).

5. Žalobca podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zo 16. novembra 2023 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd je toho názoru, že povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby nie je viazaná na uzatvorenie zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby medzi neverejným poskytovateľom sociálnej služby a obcou v zmysle § 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách, ale vzniká priamo zo zákona

o sociálnych službách po splnení zákonom stanovených podmienok. Poskytovanie príspevku má verejnoprávny charakter, a preto podľa najvyššieho súdu neuzavretie predmetnej zmluvy zo strany obce nemôže byť samotným dôvodom na vyhnutie sa poskytnutia tohto finančného príspevku. Účelom § 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách nebolo vyhnúť sa plneniu povinnosti vyplývajúcej zo zákona len z dôvodu nedodržania formy predpísanej zákonom, ale deklarovanie zmluvného vzťahu aj formálne (v písomnej forme) z dôvodu následného preukazovania vynaloženia finančných prostriedkov z verejných zdrojov. Pokiaľ sú ale na strane obyvateľa obce a neverejného poskytovateľa služieb splnené podmienky ustanovené zákonom o sociálnych službách, tak sa obec svojej povinnosti uhrádzať finančný príspevok nemôže zbaviť len z formálnych dôvodov. Pasivita strán sporu pri vzniku záväzkového vzťahu v zmysle § 75 ods. 14 zákona o sociálnych službách nemôže vyvolať protiprávny stav, že absencia písomnej zmluvy bez existencie zákonného mechanizmu domôcť sa jej uzatvorenia má za následok stratu nároku na vyplácanie finančného príspevku podľa § 75 ods. 1 písm. a) bodu 2 zákona o sociálnych službách. Zároveň je zrejmé, že zákon nikde neustanovuje sankciu, kde absencia uzatvorenia písomnej zmluvy by bola sankcionovaná nevzniknutím nároku na predmetný finančný príspevok. Rovnako je potrebné poukázať na skutočnosť, že predmetom a obsahom tejto zmluvy je len určenie výšky finančného príspevku, ktorá má ale jasný zákonný podklad v § 77 zákona o sociálnych službách.

III.

Argumentácia sťažovateľky

7. Napadnuté uznesenie nemožno podľa sťažovateľky považovať za čisto procesný „medzikrok“ bez ústavnoprávných dôsledkov, ale za rozhodnutie priamo spôsobujúce zásah do jej základných práv, pretože v rámci neho dovolací súd prezentuje právny názor, ktorý je záväzný pre súdy nižšej inštancie, avšak tento je v zjavnom rozpore so samotným znením zákona, jeho logikou a účelom.

8. Argumentácia najvyššieho súdu absolútne nedostatočne a v priamom rozpore so zákonným znením odôvodňuje prijatý právny názor, ktorý vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Najvyšší súd na jednej strane akceptuje a akcentuje potrebu splnenia zákonných podmienok, na strane druhej ignoruje fakt, že uzavretie písomnej zmluvy a až následne možná splatnosť príspevku po jej uzavretí je jednou z jasne špecifikovaných a zákonom upravených podmienok. Samotný zákon žiadnym spôsobom nediferencuje upravené podmienky a rovnako nerozoznáva „minimálny počet“ splnenia podmienok. Práve naopak, zo znenia a systematiky zákona je zrejmé, že sa vyžaduje kumulatívne splnenie všetkých podmienok. Práve aj tým, že zákonodarca naviazal povinnosť platby – splatnosť príspevku – na moment „po podpise zmluvy“, jasne deklaroval dôležitosť predpokladaného právneho úkonu, ktorý má následne na seba viazať právne účinky.

9. Najvyšším súdom formulovaný právny záver je podľa sťažovateľky nedostatočne odôvodnený, keďže v napadnutom uznesení absentuje vysvetlenie, akými výkladovými metódami dospel k uvedenému záveru. Nevysvetlil, z akého dôvodu sa odklonil od výkladu zákona vyplývajúceho z odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií, nevysporiadal sa s tým, že sám zákon zmluvu exaktne a jednoznačne predpokladá ako podmienku pre poskytovanie finančného príspevku a nadväzuje na tento moment aj splatnosť samotného príspevku.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. V konaniach o ústavných sťažnostiach ústavný súd zásadne preskúmava právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo (IV. ÚS 361/2010, III. ÚS 129/2022). Základné práva na súdnu ochranu sú v zásade „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03) obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd tiež opakovane konštatoval (napr. II. ÚS 398/08, II. ÚS 439/2015, II. ÚS 6/2018, III. ÚS 449/2018, I. ÚS 443/2019), že v zásade nepreskúmava zrušovacie rozhodnutia súdov, pretože konanie vo veci samej pokračuje naďalej, avšak z výnimočných dôvodov spočívajúcich buď v závažných pochybeniach súdov blížiacich sa k zmätočnosti, alebo z dôvodov, že kasačné rozhodnutie vytvorilo vo veci pevný hmotnoprávny základ rozhodovania pre súdy nižších stupňov, môže podrobiť aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu ústavnoprávnemu prieskumu a pristúpiť aj k jeho zrušeniu. Za určitých okolností možno dospieť k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, no muselo by ísť o kasačné rozhodnutie vyvolávajúce nenapraviteľný stav.

12. Sťažovateľka svoje presvedčenie, že zmluva o poskytnutí finančného príspevku musí byť uzavretá na to, aby sa neverejný poskytovateľ sociálnej služby mohol domáhať zaplatenia finančného príspevku, bude môcť presadzovať v ďalších štádiách konania. Má síce pravdu, že prvoinštančný a odvolací súd sú právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v napadnutom uznesení viazané, ale nie je ním viazaný prípadný iný senát dovolacieho súdu po eventuálne podanom dovolaní sťažovateľky, ak jej bude právoplatne uložená povinnosť plniť žalobcovi. Prípadný odlišný právny názor iného senátu najvyššieho súdu povedie k postúpeniu veci na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. Ak by aj budúce dovolanie sťažovateľky bolo odmietnuté ako neprípustné (pretože nebude spadať ani pod jedno z písmen § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku), nič jej nebráni potom podať ústavnú sťažnosť proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu za podmienky, že bude pre sťažovateľku negatívne.

13. V posudzovanej procesnej situácii tak nejde o stav, keď by mal ústavný súd zasiahnuť do kasačného uznesenia dovolacieho súdu, a je na mieste, aby ústavný súd uprednostnil princíp subsidiarity pred aktivovaním vlastnej právomoci zasahovať do konania, ktoré aktuálne prebieha pred súdom prvej inštancie.

14. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako neprípustnú.

15. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta aj nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia.

16. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo teda posúdené z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti jeho odôvodnenia, keďže i rozhodnutie, ktorým sa konanie vo veci samej nekončí, musí spĺňať požiadavky plynúce z viacerých čiastkových aspektov práva na súdnu ochranu, náležité a ústavne udržateľné odôvodnenie z toho nevynímajúc.

17. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia sa nevymyká z rámca kasácie preskúmateľnej, resp. identifikovateľnej ústavným súdom, pokiaľ ide o jej bazálne dôvody, a teda nedosahuje ústavne relevantnú intenzitu potrebnú na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Dovolací súd dostatočne odôvodnil svoj právny záver a sťažovateľkine očakávania, že jej bude vysvetľovať na teoretickej úrovni, aké výkladové metódy použil, prečo ich použil, ako ich vyvažoval s inými výkladovými prístupmi, siahajú nad rámec toho, čo je súd v záujme rešpektu k základnému právu sporovej strany na súdnu ochranu povinný v odôvodnení uvádzať.

18. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

19. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

20. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, neprichádzalo do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti ako ani o jej návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu predbežnej, resp. dočasnej ochrany totiž vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že rozhodovanie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2026

Robert Šorl
predseda senátu